

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม
เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม
อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

THE ROLE SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN THE
APPLICATION OF SARANIYADHAMMA TO STRENGTHENING
ON KORRUM DISTRICT, UTTARADIT PROVINCE

พระธนาวุฒิ ฐานวุฑโฒ (ทับแฉ่ว)*

Phra Tanawut Thānāvuddho (Tabweaw)

ผศ.ดร.สมจิต ขอนวงศ์,ดร.สายัน อินันใจ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑. เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ๒. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ๔. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนตั้งแต่อายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน ๙,๖๒๘ คน ทำการหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตารางสำเร็จรูปของของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๔ คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way

* นิสิตปริญญาโท ๕๗๐๘๔๐๕๐๒๘ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (ศูนย์บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่, ๒๕๕๘).

** อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตแพร่.

Anova) และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน ๗ รูป/คน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique) ด้วยวิธีพรรณนาเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

๑. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสารานียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้ง ๖ ด้าน พบว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ในโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๗๔, S.D.= ๐.๔๙)

๒. ผลการเปรียบเทียบบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสารานียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพและรายได้/เดือน พบว่าภาพรวม มีความแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านระดับการศึกษา มีพบว่ามีความแตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

๓. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสารานียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่าบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ขาดความรับผิดชอบ เห็นแก่ตัว ขาดความเสียสละในการปฏิบัติงาน และบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อเสนอแนะ ควรสร้างจิตสำนึกในการช่วยเหลืองาน และรู้จักการเสียสละให้แก่ผู้อื่น ควรแนะนำผู้กระทำความผิดให้มีการปรับปรุงในสิ่งที่ถูกต้องมากกว่าการใช้วาจาที่รุนแรง ควรส่งเสริมการมองโลกในแง่บวกอยู่เสมอ และควรสร้างจิตสำนึกในการทำงานร่วมกัน

๔. แนวทางการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการประยุกต์ใช้หลักสารานียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ควรมีการให้บริการสาธารณะเชิงรุกและหาแนวทางในการพัฒนาขึ้นมาใหม่ เพื่อตอบสนองต่อประชาชน และให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารที่จำเป็น และให้บริการด้วยความสุภาพเรียบร้อย และมีการจัดโครงการอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพให้กับประชาชนให้ปลอดภัยต่อสุขภาพ สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดอาชีพ และการพึ่งพาตนเองของชุมชน และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น

Abstract

This aims of research was 1) to study The Role of Sub-District Administrative Organization in the Application of Saraniyadhamma to Strengthening on Korrum District, Uttaradit Province. 2) to compare the opinions of personnel in The Role of Sub-District Administrative Organization in the Application of Saraniyadhamma to Strengthening on Korrum District, Uttaradit Province. 3) to study the problems, obstacles and suggestions of The Role of Sub-District Administrative Organization in the Application of Saraniyadhamma to Strengthening on Korrum District, Uttaradit Province. and 4) to study process of development of The Role of

Sub-District Administrative Organization in the Application of Saraniyadhamma to Strengthening on Korrum District, Uttaradit Province.

This research was using Mixed Methods Research, By Quantitative Research and Qualitative Research. The group of this research was 9,628 people and using Simple Random Sampling of Taro Yamaguchi (Taro Yamane), size sample of 384 people, using draw lots, and collected the information by Questionnaire and to analyze the data using the Statistical Package for Social Science (SPSS) research. To analyze the Frequency, percentage, Mean and Standard Deviation, compared by testing the hypothesis, by testing the values t-test and F-test, values by one way Analysis of variance (One Way ANOVA), and to in Depth Interview with a group of data base information by 7 key informants, then analysis data technique by descriptive analyzed.

The result of this research was found that:

1. The level of personnel's opinion towards The Role of Sub-District Administrative Organization in the Application of Saraniyadhamma to Strengthening on Korrum District, Uttaradit Province, found the level of opinion's personnel have had an average opinion included in a high level (= 3.74, S.D. = 0.49).

2. The result of opinion comparison of people to The Role of Sub-District Administrative Organization in the Application of Saraniyadhamma to Strengthening on Korrum District, Uttaradit Province, classified by gender, age, occupation and income monthly, they are not different, then accepted the hypothesis. And the educational background is different, then its rejected the hypothesis.

3. The problems, obstacles and suggestions of The Role of Sub-District Administrative Organization in the Application of Saraniyadhamma to Strengthening on Korrum District, Uttaradit Province found that, personals or officer who has irresponsibility, selfish, sacrifices in works. To do not trust on each other. And suggestion, should have awareness and sacrifices on works. To be an good advisor on bad people and using a polite speech and encourage on works for everyone.

4. The development processing approach based on The Role of Sub-District Administrative Organization in the Application of Saraniyadhamma to Strengthening on Korrum District, Uttaradit Province, should have public service and finding a new developmentally for supporting people. To have a training projects on local career and be self for people. And after trained they can self-reliance.

๑. บทนำ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนการพัฒนากระบวนการสุขภาพให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ (สสส.) ดำเนินงานด้านการส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ที่รวมเรียกว่า “ภาคี” เน้นการพัฒนาความเข้มแข็งของระบบสุขภาพและสนับสนุนให้การบริหารจัดการระบบบริการสุขภาพสอดคล้องกับพัฒนาการของภาคสังคมท้องถิ่น และนโยบายสาธารณะ

ภายใต้แผนหลักของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งรับผิดชอบโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพในพื้นที่ชุมชน ได้กำหนดเป้าหมายในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่น โดยมุ่งสนับสนุนการขับเคลื่อนให้ชุมชนท้องถิ่นมีการจัดการระบบสุขภาพโดยที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการจัดการระบบสุขภาพชุมชนและผู้นำที่เข้มแข็ง อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนงานพัฒนาสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในช่วงที่ผ่านมาชุมชนท้องถิ่นในระดับตำบล ได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างสุขภาพแก่ประชาชนในชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ภายใต้แผนสุขภาพชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลคอรั่ม เป็นเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาในเรื่องของสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยนำเรื่องดังกล่าวมาบูรณาการออกแบบกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาการนำไปสู่ตำบลสุขภาพะ นำฐานข้อมูลชุมชนมากำหนดปัจจัยในการสร้างเสริมสุขภาพ และขับเคลื่อนชุมชนในการใช้ศักยภาพของชุมชน ภายใต้โครงการเพชรคอรั่มมีกระบวนการค้นหาแกนนำของตำบลจากหลายภาคส่วนมาพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคน ซึ่งหัวข้อดังกล่าวสามารถที่จะพัฒนาโครงการต่างๆ เพื่อสร้างสุขภาพะ ๔ มิติ ได้แก่ กาย จิต สังคม และปัญญา จากรากฐานสังคม

องค์การบริหารส่วนตำบลคอรั่ม ได้เข้าร่วมโครงการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อความอยู่ดีมีสุขของชุมชน กับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เครือข่ายองค์กรท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์และเครือข่ายภาคเหนือ โดยเน้นการผนึกกำลังกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ องค์การการศึกษาและองค์กรในพื้นที่ที่มีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อมในการสร้างเสริมสุขภาพชุมชนให้มีส่วนร่วมเพื่อสร้างต้นแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน และสถานศึกษาในพื้นที่ชุมชนเพื่อการพัฒนากำลังคนและการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนสู่การอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน ในระยะปีแรกของการดำเนินงานได้เน้นการสร้าง ความเข้าใจแก่ชุมชน และการดำเนินนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม โดยการจัดเก็บข้อมูลและสถานการณ์สุขภาพของคนในตำบลและนำมาจัดทำระบบฐานข้อมูล นอกจากนั้นตำบลยังได้มีการเปิดศักยภาพตำบลโดยได้มีกิจกรรมค้นหาแหล่งเรียนรู้และถอดบทเรียนประสบการณ์ความสำเร็จ และได้จัดเป็นระบบต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกันทั้งตำบล จากนั้นก็ได้นำข้อมูลปัญหาความต้องการที่มีอยู่มาจัดทำแผนพัฒนาตำบลเพื่อนำสู่การปฏิบัติ ซึ่งผลการดำเนินงานได้ทำให้ชุมชนได้เรียนรู้และเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพะใน ๔ มิติทั้งกาย จิต สังคม ปัญญา อย่างต่อเนื่อง มีระบบฐานข้อมูลชุมชนในเรื่องสุขภาพะ มีแกนนำชุมชนประสานการทำงานและได้เกิดโครงการสร้างสรรค์ด้านสุขภาพะชุมชน และเป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนงานสุขภาพะ โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง

เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลคอรุมเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลสุขภาวะที่มีคุณภาพ ได้มาตามฐานตามตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยเห็นว่าควรนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางในการพัฒนาตำบลสุขภาวะชุมชน คือ หลักสาราณียธรรม ซึ่งประกอบด้วย ๑) เมตตาโมกขกรรม ๒) เมตตาวิจิตรกรรม ๓) เมตตาภาวกรรม ๔) สาธารณโมกข์ ๕) สีสสามัญญดา ๖) ทิฏฐิสามัญญดาธรรม เป็นที่ตั้งแห่งการให้ระลึกถึงกัน ย่อมเป็นไปเพื่อความพร้อมเพรียงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกที่ดีสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับหน่วยงาน โดยมุ่งตรงต่อความร่วมมือในการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาศักยภาพสุขภาวะชุมชน และระบบการจัดการสุขภาพอันจะทำให้ประชาชนในตำบลคอรุม มีสุขภาวะที่ดี และองค์การบริหารส่วนตำบลคอรุมเป็นตำบลสุขภาวะที่มีสุขภาพ

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

๑.๒.๔ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

๔. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

๔. สรุปผลการวิจัย

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๗ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๐ – ๓๙ ปี จำนวน ๑๘๐ คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๒ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง จำนวน ๑๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕ และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕.๒

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตรดิถ์ พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอรุม มีระดับความคิดเห็นของประชาชน ต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการประยุกต์ใช้หลัก สาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๓.๗๔, S.D.=๐.๔๙)

๓. ผลการเปรียบเทียบระดับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลัก สาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตรดิถ์ จำแนก ตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านอาชีพ และด้านรายได้ ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านระดับการศึกษา ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. แนวทางในบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรุม อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตรดิถ์ ดังนี้ ๑) ด้านหลัก เมตตากายกรรม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคอรุมมีสถานที่บริการที่ดีต่อสุขภาพ เพื่อเป็น แบบอย่างให้ประชาชนนำไปปฏิบัติ ส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี แนะนำให้ประชาชนรู้จักรัก สุขภาพของตนเอง ให้คำแนะนำในการป้องกันภัยจากโรคที่มาจากสัตว์เลี้ยงในที่อยู่อาศัยของ ประชาชนการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนโครงการให้ประชาชนได้มีสุขภาพที่ดี มีการสนับสนุน ให้มีการออกกำลังกายร่วมกันทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มผู้สูงอายุ ๒) ด้านหลักเมตตาวิจิตรกรรม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคอรุมได้มีการให้คำแนะนำในเรื่องรู้จักวิธีการดูแลสุขภาพของ ประชาชน ส่งเสริมเกี่ยวกับ ด้านสุขภาพร่างกายของประชาชน และยังให้คำแนะนำในเรื่องการดูแล สุขภาพของประชาชน ส่งเสริมเกี่ยวกับ การป้องกัน รักษา ฟันฟู ด้านสุขภาพร่างกายของประชาชน ๓) ด้านหลักเมตตาโมกกรรม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคอรุม มีการให้บริการสาธารณะเชิงรุก และหาแนวทางในการพัฒนาขึ้นมาใหม่ เพื่อตอบสนองต่อประชาชน และให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร ที่จำเป็น และให้บริการด้วยความสุภาพเรียบร้อย ได้มีการจัดกิจกรรมให้ประชาชนเข้าร่วมเพื่อสุขภาพ ของประชาชน มีความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมในการจัดกิจกรรมเพื่อสุขภาพ มีแผนการพัฒนา กระบวนการสาธารณสุขเชิงรุกอย่างต่อเนื่องด้วยการทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ ๔) ด้านหลักสาธารณโภคี พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคอรุม มีการจัดโครงการอบรมให้ความรู้ด้านอาชีพให้กับประชาชนให้ ปลอดภัยต่อสุขภาพ สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดอาชีพ และการพึ่งพาตนเองของชุมชน และยังสนับสนุน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วน ตำบลได้จัดให้กับประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ๕) ด้านหลักศีลสามัญญตา พบว่า องค์การบริหาร ส่วนตำบลคอรุมได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักการเสียสละ มีการสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชน มีจิตอาสา ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อสุขภาพอย่างสม่ำเสมอแก่ประชาชน มีการจัด กิจกรรมสร้างจิตสำนึกสาธารณะโดยยึดหลักธรรมของศาสนาเป็นที่ตั้ง ๖) ด้านหลักทัญญูสามัญญตา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคอรุมเปิดให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มี สุขภาพที่ดี และยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมเยาวชนได้จัดกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวกับ ประเด็นสุขภาพมีส่วนในการสร้างตัวชี้วัดสุขภาพของชุมชนร่วมกัน มีการเคารพฟังและส่งเสริมการ พัฒนาศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างสุขภาพของประชาชน

๕. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง มีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนตำบลคอรั้ม อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทางการวิจัย ดังนี้

๕.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑) องค์การบริหารส่วนตำบลคอรั้ม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ร่วมคิด ร่วมทำ รับผิดชอบ และร่วมตรวจสอบ เพื่อที่จะได้แก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างตรงจุด ลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

๒) องค์การบริหารส่วนตำบลคอรั้ม ควรส่งเสริมการปลูกฝังเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ให้ประชาชน นักเรียน นักศึกษา เช่น ส่งเสริมการอบรมปฏิบัติธรรมร่วมกับคณะสงฆ์ เพื่อขัดเกลาจิตใจให้รู้จักนำธรรมะทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน

๓) องค์การบริหารส่วนตำบลคอรั้ม ควรสร้างจิตสำนึกให้กับพนักงานในการช่วยเหลืองาน และรู้จักการเสียสละให้แก่ผู้เพื่อนร่วมงาน

๔) องค์การบริหารส่วนตำบลคอรั้มควรสร้างจิตสำนึกโดยให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน การเสียสละ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน

๕) เจ้าหน้าที่หรือพนักงานบางท่าน ควรปรับปรุงแก้ไขบุคลิกตนเอง และในการอยู่ร่วมกันในเรื่องกิริยามารยาท

๕.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรทำการศึกษาในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ร่วมกับการพัฒนาตำบลสุขภาวะชุมชน

๒) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตำบลสุขภาวะ โดยเปลี่ยนขนาดพื้นที่ของการวิจัยให้กว้างขึ้น และขนาดใหญ่ขึ้นตามลำดับ เช่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด

๓) ควรนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาอื่นมาประยุกต์ใช้ในการวิจัย เพื่อให้การพัฒนาตำบลสุขภาวะชุมชนมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล เช่น หลักพรหมวิหาร ๔ หลักสุจริต ๓ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนาตำบลสุขภาวะมากยิ่งขึ้น

๔) ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาตำบลสุขภาวะชุมชน และนำผลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาการพัฒนาตำบลสุขภาวะให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

๕) ควรศึกษาการวิจัยโดยใช้ชื่อเรื่องหรือหลักธรรมอื่น มาประยุกต์ใช้ในการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคอรั้ม อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาองค์ส่วนตำบลให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบในอนาคต